

Згідно з результатами, очікується збереження сезонної циклічності: від початкового рівня 17,38 у середині 2026 року індекс зростає до піку 22,67 наприкінці року, після чого знову знизиться до 17,54 на початку 2027 року. Довірчі інтервали (95%) свідчать про помірний рівень невизначеності та стабільність прогнозованої траєкторії.

Таким чином, використання апарату авторегресійного моделювання дозволило ідентифікувати основну тенденцію динаміки ділової активності та відокремити її від випадкових коливань. Отримані результати можуть бути використані підприємствами для стратегічного планування та державними органами для моніторингу ефективності заходів економічної підтримки.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України. (2026). Експлорер статистичних даних: Стан ділової активності підприємств. Retrieved April 14, 2026, from: <https://stat.gov.ua/uk/explorer>
2. Kmytiuk, T., Majore, G., & Bilyk, T. (2024). Time series forecasting of price of the agricultural products using data science. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 10(3), 5–33 <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.03.01>
3. Hyndman, R. J., & Athanasopoulos, G. (2021). *Forecasting: Principles and Practice* (3rd ed.). Monash University.

Кмитюк Т. Л.,
к.е.н., доцент,

Щербатюк Д. О.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РИНКУ ОСЦПВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІДГОТОВКИ ДО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ SOLVENCY II

Страховий ринок України в останні роки функціонує в умовах значних економічних та регуляторних трансформацій. Особливе значення в системі страхового захисту населення має обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ), яке є одним із найбільш масових видів страхування та відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності страхового сектору.

З 1 січня 2025 року набрала чинності нова редакція Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» [1], спрямована на модернізацію ринку ОСЦПВ та наближення його до європейських стандартів регулювання. Закон передбачає поступове підвищення лімітів страхових сум, впровадження прямого врегулювання збитків, скасування франшиз та перехід до вільного ціноутворення. Такі зміни створюють передумови для адаптації українського страхового ринку до ризик-орієнтованого регулювання (risk-based regulation) та принципів Solvency II [2].

В умовах посилення вимог до платоспроможності страховиків особливої актуальності набуває аналіз сучасного стану ринку ОСЦПВ, оцінка тенденцій зміни страхових премій, виплат та збитковості, а також визначення потенційних викликів для страховиків у процесі імплементації європейських стандартів регулювання.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану ринку ОСЦПВ України та визначення основних тенденцій його розвитку в умовах підготовки до імплементації принципів Solvency II.

Для дослідження використано агреговані дані ринку ОСЦПВ України за період 2022 – перше півріччя 2025 року [3]. Інформаційна база включає показники кількості укладених договорів, обсягів страхових премій, кількості страхових випадків, страхових виплат та коефіцієнта збитковості.

У процесі дослідження застосовано методи описової статистики, динамічного аналізу та коефіцієнтного аналізу, що дозволило оцінити зміни основних показників ринку ОСЦПВ та визначити ключові тенденції його розвитку в сучасних умовах.

Результати проведеного аналізу свідчать, що ринок ОСЦПВ України у 2022–2025 роках характеризувався поступовим відновленням після кризового періоду, спричиненого повномасштабною війною та загальною економічною нестабільністю. На початку 2022 року спостерігалось суттєве скорочення кількості укладених договорів, страхових премій та виплат, що було пов'язано зі зниженням ділової активності, скороченням використання транспортних засобів та високим рівнем невизначеності на страховому ринку.

Проте вже упродовж 2023 – 2024 років ринок ОСЦПВ демонстрував поступову стабілізацію та позитивну динаміку. Як видно з рис. 1, обсяги страхових премій зростали швидшими темпами, ніж страхові виплати. Загальний обсяг страхових премій збільшився з 7,0 млрд грн у 2022 році до понад 11 млрд грн у 2024 році, тоді як сума страхових виплат зросла з 2,8 млрд грн до 4,8 млрд грн відповідно. Така тенденція може свідчити про покращення фінансової стійкості страховиків та поступову адаптацію ринку до нових умов функціонування.



Рисунок 1. Динаміка страхових премій та виплат на ринку ОСЦПВ України у 2022 р – 1 півріччі 2025 р

Джерело: розроблено автором на основі [3]

Особливо помітне зростання страхових премій спостерігається наприкінці 2024 року та у першому півріччі 2025 року. Це пов'язано зі змінами у законодавстві щодо ОСЦПВ, зокрема переходом до вільного ціноутворення, підвищенням страхових сум та наближенням регуляторних вимог до європейських стандартів. Крім того, суттєво зросла середня страхова премія на один договір: з 975,69 грн у 2022 році до понад 3 000 грн у першому півріччі 2025 року (табл. 1).

Таблиця 1

Основні показники ринку ОСЦПВ України у 2022–2025 рр.

Період	Премії, млрд грн	Виплати, млрд грн	Коефіцієнт збитковості, %	Середня премія, грн	Середня виплата, грн
2022 рік	7	2,77	39,5	975,69	25 031,35
2023 рік	8,75	3,85	43,9	1141,39	30 088,8
2024 рік	11,03	4,81	43,6	1 361,77	33 849,05
I півріччя 2025 року	10,46	2,88	27,6	3 046,89	39 858,88

Джерело: розроблено автором на основі [3]

Водночас зростання страхових виплат також свідчить про підвищення вартості врегулювання страхових випадків та збільшення фінансового навантаження на страховиків. Середній розмір страхової виплати зріс з 25 тис. грн у 2022 році до майже 40 тис. грн у першому півріччі 2025 року, що може бути пов'язано з інфляційними процесами, подорожчанням ремонту транспортних засобів та змінами у механізмах врегулювання збитків.

Для оцінки ефективності функціонування ринку було проаналізовано коефіцієнт збитковості, який визначається як співвідношення страхових виплат до страхових премій:

$$\text{Loss Ratio} = \frac{\text{Amount of payments}}{\text{Amount of premiums}} * 100\% ,$$

де Loss Ratio – коефіцієнт збитковості, Amount of payments – сума страхових виплат, Amount of premiums – сума страхових премій.

Як показано на рис. 2, у 2022–2024 роках коефіцієнт збитковості коливався в межах 0,40–0,44, що свідчить про відносно високий рівень навантаження на страховиків. Проте за результатами першого півріччя 2025 року спостерігається тенденція до його зниження до рівня 0,28, що свідчить про зростання страхових премій порівняно зі страховими виплатами та потенційне посилення фінансової стійкості учасників ринку.

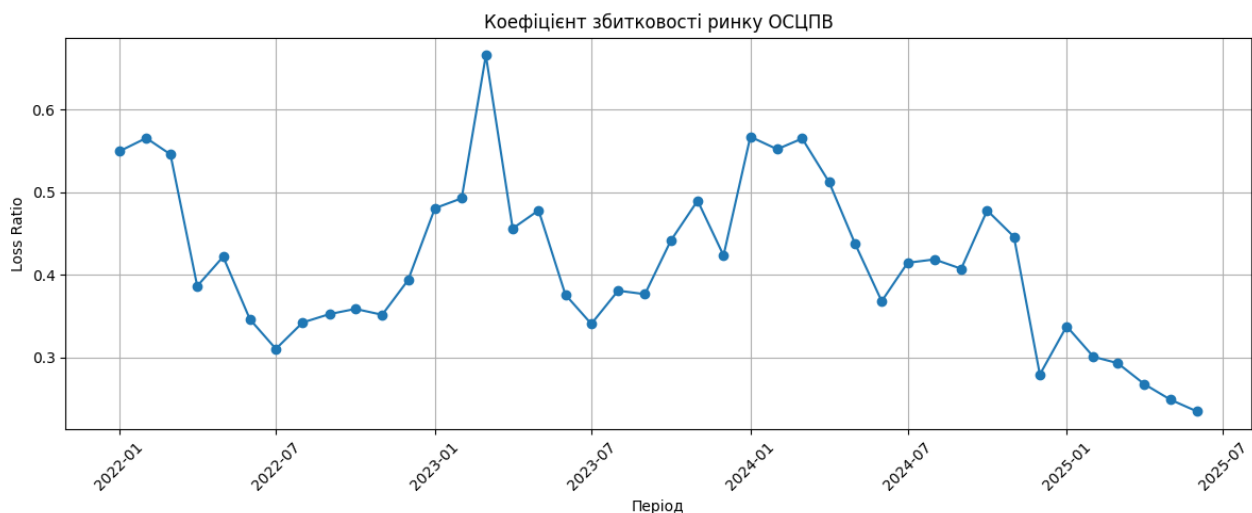


Рисунок 2. Динаміка коефіцієнта збитковості ринку ОСЦПВ України

Джерело: розроблено автором на основі [3]

Проведений аналіз показав, що ринок ОСЦПВ України у 2022 – 2025 роках функціонував в умовах значної економічної та регуляторної трансформації. Попри суттєве скорочення активності на початку 2022 року, у подальшому спостерігалось поступове відновлення ринку, що проявилось у зростанні обсягів страхових премій, кількості укладених договорів та стабілізації основних показників діяльності страховиків.

Результати дослідження свідчать, що темпи зростання страхових премій перевищували темпи зростання страхових виплат. Особливо помітне збільшення премій відбулося наприкінці 2024 року та у першому півріччі 2025 року, що може бути пов'язано з очікуванням впровадження нових регуляторних вимог, переходом до вільного ціноутворення та поступовим наближенням українського ринку ОСЦПВ до європейських стандартів страхування.

Аналіз коефіцієнта збитковості показав тенденцію до його стабілізації та часткового зниження у 2025 році, що може свідчити про покращення фінансової стійкості страховиків та підвищення ефективності тарифної політики. Водночас зростання середнього розміру страхових виплат підтверджує наявність додаткового фінансового навантаження на страхові компанії внаслідок інфляційних процесів та збільшення вартості врегулювання збитків.

Отже, ринок ОСЦПВ України поступово адаптується до нових умов функціонування та демонструє ознаки підвищення фінансової стійкості. Разом із тим подальша імплементація принципів Solvency II потребуватиме від страховиків удосконалення систем управління ризиками, посилення контролю за платоспроможністю та формування достатнього рівня страхових резервів відповідно до вимог ризик-орієнтованого регулювання.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3720-20#Text>
2. European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA). Solvency II. https://www.eiopa.europa.eu/browse/regulation-and-policy/solvency-ii_en
3. Моторне (транспортне) страхове бюро України. Статистика ринку ОСЦПВ. <https://mtsbu.ua/about/statistics>

Колєсчіна Л. М.,
д.ф.-м.н., професор,

Бородатюк Д.М.,
здобувач вищої освіти (другого) магістерського рівня,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

МОДЕЛЮВАННЯ АЛГОРИТМІВ ПРОГНОЗУВАННЯ ДАНИХ LTV КОРИСТУВАЧІВ У DIGITAL-КАМПАНІЯХ НА ОСНОВІ БАГАТОВИМІРНИХ ДАНИХ

У сучасній цифровій економіці парадигма управління маркетинговими комунікаціями зміщується від короткострокових метрик (CTR, CPC) до стратегічного управління життєвим циклом клієнта. Ключовим показником ефективності стає Customer Lifetime Value (LTV) — прогнозована чиста вартість прибутку, яку клієнт принесе компанії за весь період взаємодії. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю переходу від реактивного до проактивного маркетингу: здатність точно оцінити майбутній потенціал користувача на основі його перших дій дозволяє бізнесу оптимізувати рекламні бюджети, мінімізувати вартість залучення (CAC) та підвищити рентабельність інвестицій (ROMI). Проте процес прогнозування LTV у сучасних digital-кампаніях стикається з низкою математичних та технічних викликів [1-4]. Традиційні статистичні підходи, такі як класична регресія або прості ймовірнісні моделі, часто виявляються неспроможними обробити багатовимірні масиви даних, що генеруються в режимі реального часу. Такі дані включають не лише історію транзакцій, а й складні поведінкові патерни (clickstream), соціально-демографічні характеристики, технічні параметри пристроїв та атрибуцію за джерелами трафіку. Особливого наукового та практичного значення набуває математичне моделювання на основі ансамблевих методів машинного навчання (XGBoost, LightGBM, CatBoost) [4-8]. Ці алгоритми здатні автоматично виявляти нелінійні залежності та приховані взаємозв'язки між десятками ознак, що є недоступним для стандартних методів [6-8]. Розробка та адаптація таких моделей дозволяє будувати динамічні системи прогнозування, які адаптуються до змін у поведінці користувачів та ринкової кон'юнктури, забезпечуючи високу точність прийняття рішень в умовах невизначеності цифрового середовища. Об'єктом дослідження є динамічні процеси формування споживчої цінності та генерації прибутку від користувачів у межах багатоканальних digital-кампаній.

Для побудови надійної системи прогнозування LTV у роботі було реалізовано та порівняно комплексний інструментарій математичних підходів, що охоплює різні рівні складності